

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
FAZA JUDEȚEANĂ
Clasele IX-XII
Martie 2013

SUBIECTUL 1

ALFABETUL ARMENESC¹
(25 de puncte)

Alexandra și Anahid sunt prietene. Anahid este din Armenia, dar știe să vorbească românește foarte bine. Alexandra a rugat-o pe Anahid să scrie cu litere din alfabetul armenesc prenumele său, al prietenilor săi și al tuturor membrilor din familie. Anahid i-a îndeplinit rugămintea. Însă, Alexandru, fratele ei mai mic, a decupat fiecare nume, astfel încât Alexandra nu mai știe care sunt echivalentele românești ale numelor armenesti. Ajut-o pe Alexandra să potrivească prenumele românesc cu echivalentul său armenesc.

a. Alexandru	Շտեֆան
Alexandra	Դանիել
Daniel	Ալեքսանդրոս
Daniela	Դանիելա
Teodor	Ալեքսանդրա
Teodora	Տեդդոս
Claudia	Վեռնիկա
Ștefan	Տեդդոսա
Valentin	Կլաուդիա
Roxana	Վալենտին
Veronica	Ռոքսանա

(11

puncte)

b. Scrieți cu litere din alfabetul armenesc următoarele prenume românești:

Claudiu
Valentina
Raluca
Ștefania

(4 puncte)

c. Explicați cum ați rezolvat.
(10 puncte)

(10

¹ Limba armeană este o limbă indo-europeană vorbită majoritar în Armenia. Alfabetul armenesc datează din secolul V d. Hr, fiind alcătuit de sfântul Mesrob Maștoț, atunci când a tradus textul Bibliei în limba armenescă.

SUBIECTUL 2

TUNUMIISUT²

(30 de puncte)

Se dau următoarele secvențe din limba tunumiisut și traducerea lor în română:

qimmip suunia = capul câinelui
qimmip niwaa = câinele mănâncă
qimmit niwaat = câinii mănâncă
niitiq = mâncându-l
qimminga = câinele meu
qimmikka = câinii mei
qimmitit = câinii tăi
takiwakka = eu îi văd

a. Traduceți în tunumiisut:

câinele său =

capetele câinilor =

tu îi vezi =

(15 puncte)

b. Explicați cum ați ajuns la traducerile propuse.

(15 de puncte)

SUBIECTUL 3

LIMBA HAWAIIANĂ³

(35 de puncte)

În urmă cu patruzeci de ani, limba hawaiiană era pe cale să dispară, chiar dacă, la acea vreme, locuiau 250.700 de etnici hawaieni pe insulă și 150.000 pe continentul american. Hawaienii au uitat pur și simplu să vorbească limba lor din cauza influenței limbii engleze. Astăzi există 1000 de vorbitori fluenți și aproximativ 8000 care vorbesc și înțeleg limba hawaiiană. Renașterea limbii hawaiiene se datorează școlilor bilingve care au ajutat localnicii să-și reînvețe limba.

Se dau următoarele propoziții în limba hawaiiană și traducerea lor în limba română (Mele – este o fată; Keone – este un băiat)

² Varietate a eschimosei, vorbită în estul Groenlandei, de circa 3300 de vorbitori, care se pare că au reprezentat o populație izolată până în 1884, când a fost descoperită de expedițiile conduse de Paul-Emile Victor și Robert Gessain.

³ Limba hawaiiană este o limbă polineziană, numită după insula Hawaii, cea mai mare insulă din arhipelagul în care s-a dezvoltat. Limba hawaiiană este limbă oficială a statului Hawaii, alături de engleză. Din diverse motive, numărul de vorbitori nativi de hawaiiană a scăzut treptat în timpul perioadei de la 1830 la 1950. Hawaiiana a fost înlocuită, în esență, de limba engleză, pe șase din cele șapte insule locuite. Începând din 2000, vorbitorii nativi de hawaiiană sunt sub 0,1% din populația statului.

- a. Ehiku ona kaikuaana.**
El are șapte frați mai mari.
- b. Ekahi o Mele kaikunane.**
Mele are un frate.
- c. Ekahi o Keone kaikaina.**
Keone are un frate mai mic.
- d. Aohe o Mele kaikuaana.**
Mele nu are nicio soră mai mare.
- e. Aohe o Keone kaikuahine.**
Keone nu are nicio soră.
- f. Ekahi ou waa.**
Eu am o canoe (barcă).
- g. Aohe o Mele kaikaina.**
Mele nu are nicio soră mai mică.

a. Enunțul de mai jos are două traduceri posibile în limba română. Care sunt acestea?

Aohe ou kaikuaana.

i.....

ii.....

(10 puncte)

b. Traduceți în limba română:

Aohe ou kaikuahine

(10 puncte)

c. Explicați cum ați ajuns la traducerile de mai sus.

(15 puncte)

Din oficiu: 10 puncte

Total: 100 de puncte

Timp de lucru: 3 ore

REZOLVARE

SUBIECTUL 1

a.

Alexandru	Ալեքսանդրու
Alexandra	Ալեքսանդրա
Daniel	Դանիել
Daniela	Դանիելա
Teodor	Տեոդոր
Teodora	Տեոդորա
Claudia	Կլաուդիա
Ștefan	Շտեֆան
Valentin	Վալենտին
Roxana	Ռոքսանա
Veronica	Վեռոնիկա

b.

Claudiu	Կլաուդիո
Valentina	Վալենտինա
Raluca	Ռալուկա
Ștefania	Շտեֆանիա

c.

- Se observă că în lista de nume românești avem perechile:

Alexandru	Daniel	Teodor
Alexandra	Daniela	Teodora

- Se caută în lista cu numele scrise în armeană trei perechi de nume care se aseamănă:

Դանիել	Ալեքսանդրու	Տեոդոր
Դանիելա	Ալեքսանդրա	Տեոդորա

- Se poate observa că în fiecare pereche e un nume care se termină în aceeași literă: -ա և -ա. De aici rezultă că **a** din alabetul românesc corespunde lui **ա** din alfabetul armenesc.

- Se numără literele din perechile românești și armenesti. Se observă că două perechi, atât în română, cât și în armeană au câte 6 litere, respectiv 7 litere:

Daniel	Teodor	Դանիել	Տեոդոր
Daniela	Teodora	Դանիելա	Տեոդորա

- Știind că **ա = a**, rezultă că:

Daniel = Դանիել	Teodor = Տեոդոր
Daniela = Դանիելա	Teodora = Տեոդորա

- Se deduce de aici că perechii românești: Alexandru îi corespunde Ալեքսանդրու

- Au rămas cinci nume nedezlegate și corespondentele lor românești:

Վեռոնիկա	Claudia
Շտեֆան	Ștefan
Ռոքսանա	Valentin
Կլաուդիա	Roxana
Վալենտին	Veronica

- Se analizează inițialele numelor și se observă că litera Վ, respectiv V apare de două ori, deci Վ = V:

Վեռոնիկա = Veronica

Վալենտին = Valentin

- Știind corespondenul lui Valentin, se poate găsi și corespondentul lui Ștefan, după ultima literă, -n, repectiv -u:

Վալենտին = Valentin

Շտեֆան = Ștefan

- Au mai rămas Claudia și Roxana. Știind că **ւ = n** și **ա = a**, rezultă că:
Ռոքսանա = Roxana, iar prenumele rămas, **Կլաուդիա = Claudia**

- Pentru (b):

Numele Claudiu poate fi scris cu ajutorul numelui Claudia. Înlocuim **a** cu **u**, adică **ա** cu **ու** de la Ալեքսանդր**ու** (Alexandru)

Claudia = Կլաուդի**ա**

Claudiu = Կլաուդի**ու**

Valentina = Valentin + a, adică Վալենտին + **ա** = Վալենտինա

Ștefania = Ștefan + ia (de la Claudia), adică Շտեֆան + **իա** = Շտեֆանիա

Raluca = R (de la Roxana) + al (de la Valentin) + u + ca (de la Veronica), adică:

Ռ (Ռոքսանա) + ալ (Վալենտին) + ու + կա (Վեռոնիկա) = Ռալուկա

=>

Claudiu	Կլաուդի ու
Valentina	Վալենտին ա
Ștefania	Շտեֆանի ա
Raluca	Ռալուկ ա

SUBIECTUL 2

a. câinele său = qimmia
capetele câinilor = qimmit suuniat
tu îi vezi = takiwatit

b.

Comparându-se formele verbale din datele oferite:
nii-wa-a = mănâncă (sg.)

nii-wa-a-t = mănâncă (pl.)

taki-wa-kka = eu îi văd

niitiq = mănâncându-l

se observă că *wa* este un segment comun primelor trei forme, dar nu apare în cea de-a patra formă; primele trei forme verbale au în comun faptul că sunt la indicativ

=> *wa* marchează modul indicativ

Comparându-se:

qimmi-p = câinele

qimmi-t = câinii

și

nii-wa-a = mănâncă (sg.)

nii-wa-a-t = mănâncă (pl.)

se observă că *t* marchează pluralul indiferent dacă se atașează la o bază verbală sau nominală (informație utilă pentru a traduce *capetele câinilor*).

Comparându-se:

qimmip suunia = capul câinelui

qimmip niiwaa = câinele mănâncă

se observă că nu există o marcă specială pentru cazul genitiv, *qimmip* având aceeași formă în ambele exemple (informație utilă pentru a traduce *capetele câinilor*).

În formele:

nii-wa-a = mănâncă (sg.)

nii-wa-a-t = mănâncă (pl.)

dacă *nii* este verbul lexical *a mânca*, *wa* este marca de indicativ, iar *t* este marca de plural, singura informație absentă este cea de persoană

=> *a* marchează persoana a III-a (informație utilă pentru a traduce *câinele său*, unde *său* se redă prin marca de persoană a III-a).

Comparându-se:

qimmi-nga = câinele meu

qimmi-kka = câinii mei

qimmi-tit = câinii tăi

se observă că forma de bază *qimmi* se folosește și pentru singular, și pentru plural, atunci când aceasta este urmată de alte segmente; prin urmare, în această limbă, diferențele singular-plural nu se marchează dacă cuvântul de bază este însoțit de alte segmente care marchează diverse informații gramaticale; pluralul se marchează numai dacă este ultima informație gramaticală din cuvânt (*qimmi-t niiwaa-t*).

Se observă că segmentul *kka* (care are valoare de persoană 1) se mai întâlnește și în forma

taki-wa-kka = eu îi văd,

în care știm deja că *wa* marchează modul indicativ, iar *kka* marchează persoana I.

Observarea faptului că aceeași formă (*kka*) marchează persoana I și pentru verb, și pentru posesiv, este utilă și pentru a traduce *câinele său*, în care posesivul de persoană a III-a are aceeași formă (*a*) cu marca verbală de persoană a III-a.

Pentru a ajunge la traducerea

tu îi vezi = *taki-wa-tit*,

folosim modelul

taki-wa-kka = eu îi văd.

Știind că *kka = mei/eu* și că *tit = tăi => tit = tu.*

Se observă că forma *îi* nu este exprimată în aceste exemple.

SUBIECTUL 3

a. **Aohe ou kaikuaana.**

i. *Eu nu am niciun frate mai mare.* (subiectul este Keone)

ii. *Eu nu am nicio soră mai mare.* (subiectul este Mele)

b. **Aohe ou kaikuahine** → *Nu am nicio soră* (subiectul este Keone)

c. Observăm, mai întâi, diferențele și asemănările dintre următoarele structuri:

<u>Ekahi o Mele kaikunane.</u>	Mele are <u>un</u> frate.	
<u>Ekahi o Keone kaikaina.</u>	Keone are <u>un</u> frate mai mic.	Ekahi - un/o
<u>Ekahi ou waa.</u>	Eu am <u>o</u> canoe (barcă).	
<u>Aohe o Mele kaikaina.</u>	Mele nu are <u>nicio</u> soră mai mică.	
<u>Aohe o Mele kaikuaana.</u>	Mele nu are <u>nicio</u> soră mai mare.	Aohe - nicio
<u>Aohe o Keone kaikuahine.</u>	Keone nu are <u>nicio</u> soră.	
<u>Ehiku ona kaikuaana.</u>	El are <u>șapte</u> frați mai mari.	Ehiku – șapte

În ceea ce privește al doilea segment al propoziției, variația *o – ou – ona*, se poate asocia cu verbul:

– când subiectul este exprimat prin substantiv propriu, Mele/Keone, atunci verbul este *o* atât la forma afirmativă, cât și la forma negativă.

– când subiectul este exprimat prin pronume personal de persoana a III-a, respectiv de persoana I, apar formele *ou* și *ona*: pentru „el”, forma verbului este *ona*, iar pentru „eu”, este *ou*.

Apoi, avem:

frate – **kaikunane** (pentru Mele = fată)

frate mai mic – **kaikaina** (pentru Keone = băiat)

frate mai mare – **kaikuaana** (pentru el)

soră – **kaikuahine** (pentru Keone = băiat)

soră mai mică – **kaikaina** (pentru Mele = fată)

soră mai mare – **kaikuaana** (pentru Mele = fată)

Se observă faptul că:

frate mai mic – **kaikaina** (pentru Keone = băiat)

soră mai mică – **kaikaina** (pentru Mele = fată)

frate mai mare – **kaikuaana** (pentru el)

soră mai mare – **kaikuaana** (pentru Mele = fată)

frate – **kaikunane** (pentru Mele = fată)

soră – **kaikuahine** (pentru Keone = băiat)

Se poate observa astfel o corelație formală între exemplele date: dacă sexul este același – *sora mai mare a unei fete și fratele mai mare al unui băiat* – avem aceeași formă (**kaikuaana**), iar dacă sexele sunt diferite – *sora unui băiat sau fratele unei fete*, avem forme diferite (**kaikunane** = frate pentru Mele și **kaikuahine** = soră pentru Keone);

Astfel, pentru traduceri folosim această observație.

Dacă **kaikuaana** se traduce prin *frate mai mare* și *soră mai mare*, atunci **Aohe ou kaikuaana** se poate traduce în două feluri, precizând și persoana care vorbește, dacă este Keone – băiat sau Mele – fată:

Eu nu am niciun frate mai mare. (vorbește Keone)

Eu nu am nicio soră mai mare. (vorbește Mele)

De asemenea, știm că **kaikuahine** înseamnă *soră* pentru Keone, adică pentru persoana de sex opus. Traducerea este *Nu am nicio soră*, precizând totodată și persoana care spune acest lucru (Keone).

BAREM

SUBIECTUL 1

- Se acordă câte 1 punct pentru fiecare corespondență corect stabilită, în total 11 puncte.
- Se acordă câte două puncte pentru fiecare nume scris corect în alfabetul armenesc, în total 4 puncte. Dacă numele conține o literă greșită, se scade un punct (deci se dă numai un punct pentru acel nume). Dacă numele conține mai mult de o literă greșită, nu se acordă niciun punct.
- Punctajul (10 puncte) se acordă pentru o explicație clară, coerentă, în care se pot urmări pașii rezolvării. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.

SUBIECTUL 2

- Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare traducere corectă, în total, 15 puncte.
- Punctajul (15 puncte) se acordă pentru o explicație logică, coerentă, în care se urmăresc clar pașii rezolvării. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.

SUBIECTUL 3

- Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare variantă corectă de traducere, în total 10 puncte.
- Se acordă 10 puncte pentru traducerea corectă a exemplului în limba română.
- Punctajul (15 puncte) se acordă pentru o explicație, logică, coerentă, în care se urmăresc clar pașii rezolvării. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.